

Ks. JÓZEF SWASTEK

KONTEMPLACJA ŻYCIA JEZUSA CHRYSZTUSA
I MATKI BOŻEJ PRZEZ ROZWAŻANIE TAJEMNIC
RÓŻAŃCOWYCH W ŚWIETLE LISTU
APOSTOLSKIEGO OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II
*ROSARIUM VIRGINIS MARIAE**

„Trzeba ufać i modlić się. Jedyłą broń, której Polska używając, odniesie zwycięstwo, to różaniec. On tylko uratuje Polskę od tych strasznych chwil, jakimi może inne narody będą karane za swą niewierność względem Boga.

Polska będzie pierwszą, która dozna opieki Matki Bożej. Maryja obroni świat od zagłady zupełnej. Całym sercem wszyscy niech się zwracają z prośbą do Matki Najświętszej o pomoc i opiekę pod Jej płaszczem”.

(Kard. August Hlond, „Nasz Dziennik” 21-22 XII 2002 s. 2)

1. Różaniec modlitwą chrystologiczną i maryjną.

Różaniec stanowi, obok Mszy św., najważniejszą modlitwę. Jest streszczeniem całej Ewangelii i psalterzem po narodzeniu Chrystusa; 150 „Zdrowaś Maryjo” odpowiada 150 psalmom. Jest modlitwą daną nam z nieba. Modlitwy „Ojcze nasz”, która

* Wykład wygłoszony podczas Kongresu Różańcowego Diecezji Legnickiej 4 października 2003 roku w Krzeszowie.

rozpoczyna każdy dziesiątek Różańca św., nauczył nas sam Zbawiciel, zaś modlitwa „Zdrowaś Maryja” w połowie zawiera się w Ewangelii św. Łukasza (Łk 1, 28), a w połowie jest wołaniem utrapionych ludzi o pomoc Matki Bożej w drodze do wieczności. Obecna formuła pozdrowienia anielskiego ukształtowała się w XV w., a zatwierdził ją papież św. Pius V (Dominikanin) w 1566 roku¹. Modlitwa „Pod Twoją Obronę”, którą odmawia się po Litanii Loretańskiej, sięga czasów prześladowań chrześcijańskich w III w. Wierni ludzie proszą w tej modlitwie o stałą pomoc Matki Zbawiciela w nieszczęściach, chorobach i smutkach, które zawsze towarzyszą ludzkiej egzystencji.

Matka Boska narodziła się dla całej ludzkości, którą obdarowała Zbawicielem. Urodziła się dla każdego z nas i jedynym Jej pragnieniem jest nasze szczęście po śmierci (Jan Paweł II w Winzeny 8 IX 1991 r.)².

Różaniec zrodził się i upowszechnił w czasach wielkich zagrożeń dla wiary, Kościoła katolickiego, sekt i herezji. Matka Boża przez tę modlitwę ścierała błędy, sekty i moce ciemności, (kard. S. Wyszyński) .

Jan Paweł II, najwybitniejszy syn umęczonego przez wieki Narodu Polskiego, dnia 16 X 2002 r. w 24. rocznicę wyboru na stolicę św. Piotra w Rzymie ogłosił „Rok Różańca” i wezwał wszystkich synów i wszystkie córki Kościoła, by uczynili z tej prastarej modlitwy proste i zarazem głębokie kontemplowanie oblicza Chrystusa. Rok Różańca zakończy się w 25. rocznicę jego pontyfikatu, to jest 16 X 2003 r.⁴ Odmawiać różaniec oznacza – według Jana Pawła II – uczyć się patrzeć na Jezusa oczyma Jego Matki, miłować Jezusa sercem Jego Matki⁵.

Matka Boska stale przypomina wiernym „tajemnice” swego Syna, „pragnąc, by je kontemplowano i by dzięki temu mogły

¹ *Historia Różańca*. „Śladami różańca” (IV 2003) s. 7.

² „Różaniec” (IX 2003) s. 33.

³ „Nasz Dziennik” (29 X 2002) s. 2.

⁴ J. MAZUR. *Różaniec kontemplacją tajemnic wiary*. „Nasz Dziennik” (18 X 2002) s. 7.

⁵ JAN PAWEŁ II. *Oreędzie na XVIII światowy Dzień Młodzieży* „Oto matka Twoja”. „Nasz Dziennik” (18 VIII 2003) s. 2.

wydać z siebie całą swą zbawczą moc. Odmawiając różaniec wspólnota chrześcijańska wnika w spojrzenie Maryi i żyje Jej wspomnieniami”⁶.

Różaniec jest też wnikaniem w tajemnice życia Matki Bożej i rozważaniem Jej piękna duchowego, relacji do Jej Syna Zbawiciela świata i głoszeniem Jej chwały. Z tego powodu powtarzanie „Ojcie nasz” i „Zdrowaś Maryja” nigdy nie będzie monotonne, jeśli wierni w czasie odmawiania Różańca św. rozważają przy poszczególnych tajemnicach życie Chrystusa Pana i Jego Bożej Rodzicielki – Matki Kościoła, a więc każdego z wierzących.

Jan Paweł II do dotychczasowych tajemnic radosnych, bolesnych i chwalebnych dodał pięć następnych, aby ułatwić wiernym dzieło zbawcze Syna Bożego, który za sprawą Ducha Świętego narodził się z Maryi Dziewicy.

Różaniec, choć ma charakter maryjny, jest modlitwą o sercu chrystologicznym. Jest to modlitwa przedziwna w swej postaci i głębi¹⁰. Prowadzi ona do samego serca życia chrześcijańskiego i jest formą nowej ewangelizacji. Gdy czcimy w Różańcu Matkę Boską, to i Jej Syn doznaje czci¹¹. Walka z Różańcem i Matką Bożą stanowi pierwszy wielki rozdział walki z Bogiem. Różaniec jest modlitwą serca. Jest ratunkiem dla rodziny chrześcijańskiej, która jest bardzo zagrożona przez ateistyczny liberalizm, promujący dewiacje i patologie życia rodzinnego jako kryterium postępu oraz europejskości¹².

Za ojca modlitwy różańcowej uważa się św. Dominika Guzman (1170-1221), ale jego geneza jest wcześniejsza. Pierwsi

⁶ JAN PAWEŁ II. *List apostolski Rosarium Virginis Mariae*. Kraków 2002 nr 11 s. 17-18.

⁷ JAN PAWEŁ II. *List do metropolity warmińskiego ks. abp Edmunda Piszczka z okazji 125. rocznicy objawienia się Matki Boskiej w Gietrzwałdzie*. „Nasz Dziennik” (25 IX 2003) s. 2.

⁸ A. M. DESKUR. „Nasz Dziennik” (4-5 I 2003) s. 2.

⁹ J. MAZUR. *Różaniec kontemplacją tajemnic wiary*. „Nasz Dziennik” (18 X 2002) s. 7.

¹⁰ JAN PAWEŁ II. *List apostolski Rosarium Virginis Mariae*. nr 1-2 s. 5-7.

¹¹ *Tamże*. nr 3-4 s. 9-10.

chrześcijanie dla łatwiejszego zapamiętania wyznaczonych modlitw liczyli je na palcach, posługiwali się kamykami, używali sznurków z węzłami lub z nanizanymi kawałkami drewna. Takim różańcem posługiwał się św. Pachomiusz, autor pierwszej reguły zakonnej w IV wieku, oraz św. Benedykt z Nursji († 547), autor jednej z czterech obowiązujących obecnie reguł zakonnych.

Trudno rozstrzygnąć skąd wzięła się nazwa „rózańiec”. Genezę tej nazwy upatruje się w średniowiecznej legendzie o rycerzu, który układał bukiet kwiatów i koronował nim figurę Matki Boskiej. Rycerz ten wstąpił do klasztoru, gdzie z powodu licznych obowiązków nie mógł kontynuować dawnego zwyczaju. Wtedy to, za poradą starszego zakonnika, zamienił ten zwyczaj na duchową koronkę, obejmującą 50 Zdrowaś Maryjo. Odmawiał ją codziennie, nawet w podróży. Razu pewnego, gdy podróżował, aby odmówić to 50 Zdrowaś Maryjo, napadł na niego bandyta, ale nic mu złego nie zrobił, bo oto drogę do tego zakonnika zagrodziła mu bardzo piękna Pani, która układała bukiet z róż, zbierając je z ust modlącego się zakonnika. Kiedy ułożyła wieniec z 50 róż włożyła go sobie na głowę. Wówczas przerażony bandyta nawrócił się¹³.

Różaniec w obecnej formie ustalił się w XV w. dzięki dominikaninowi Alanowi de la Roche (1428-1475), który wprowadził zwyczaj odmawiania 150 Zdrowaś Maryjo na wzór Księgi Psalmów. Te „Zdrowaś Maryjo” podzielił na dziesiątki przeplatane modlitwą „Ojcze Nasz”. W XV w. Polak – Dominik Helion powiązał odmawianie 50 Zdrowaś Maryjo z rozważaniem tajemnic z życia Chrystusa i Matki Boskiej.

Na upowszechnienie się Różańca św. w Kościele wielki wpływ wywarło zwycięstwo wojsk chrześcijańskich nad Turkami w bitwie pod Lepanto w dniu 7 X 1571 r. nad Zatoką Koryncką. Turcy, mimo liczebnej przewagi, ponieśli klęskę. Wtedy to papież św. Pius V ustanowił w dniu 7 października święto Matki Boskiej Różańcowej. Po zwycięstwie wojsk chrześcijańskich nad

¹² *Tamże*. s. 12; E. FRANKOWSKI. *Symbol zwycięstwa*. „Nasz Dziennik” (18 X 2002) s.

Turkami pod Belgradem w 1716 r. papież Klemens XI rozszerzył to święto na cały Kościół. W 1885 r. papież Leon XIII polecił wiernym odmawiać różaniec w miesiącu październiku, a do Litanii Loretańskiej wprowadził wezwanie „Królowo Różańca Świętego – módl się za nami”¹⁴.

W XIX w. objawienia Matki Boskiej – w Paryżu w 1830 r., w Lourdes w 1858 r., i w La Salette w 1864 r., przyczyniły się do wzrostu pobożności eucharystycznej i do zapoczątkowania Kongresów Eucharystycznych. Pierwszy z nich odbył się w Lilie w 1881 r.

Wzrost pobożności maryjnej zawsze stymuluje wzrost kultu Zbawiciela, a jej zanik prowadzi do dechrystianizacji społeczeństwa, co zauważa się szczególnie w krajach Europy Zachodniej w drugiej połowie XX w.

Matka Boża w objawieniach prywatnych w Gietrzwałdzie w 1877 r. i w Fatimie w 1917 r. wskazała na Różaniec, jako na tę modlitwę, przez którą można zawsze dotrzeć do Boga i powierzyć mu każdą, nawet najbardziej beznadziejną sprawę, wszystkie ludzkie troski, cierpienia. Matka Boża może przez Różaniec wyprosić – tak jak w Kanie Galilejskiej – cud.

Razu pewnego bł. Papież Pius IX został zapytany o to, co najbardziej ceni sobie w Pałacu Apostolskim. Spodziewano się, że wskaże na jakieś dzieło sztuki, np. na Pięć Michała Anioła, która od 400 lat głosi chwałę Niepokalanej i ewangelizuje pielgrzymów, względnie na jedno z dzieł Leonarda da Vinci. Tymczasem bł. Pius IX wyciągnął z kieszeni różaniec i powiedział: „To jest największy skarb Watykanu. Dajcie mi armię modlących się na różańcu, a podbiję świat”¹⁵.

Jan Paweł II, jak o tym napisał w liście apostolskim *Rosarium Virginis Mariae*, umieścił w swym herbie biskupim słowa *Totus tuus*¹⁶. Inspiracją tych jego słów jest doktryna św. Ludwika Marii

7; MAZUR. *Różaniec*. s. 7.

¹³ *Tamże*.

Grigniona de Montforte'a, który tak wyjaśnił rolę Matki Bożej w procesie upodabniania się chrześcijan do Chrystusa:

„Ponieważ cała doskonałość nasza polega na upodobnieniu się do Chrystusa Pana, na zjednoczeniu z Nim i poświęceniu się Jemu, przeto najdoskonalszym ze wszystkich nabożeństw jest bezspornie to, które nas najdoskonalej upodabnia do Chrystusa, najściślej z Nim jednoczy i całkowicie Jemu poświęca. A że ze wszystkich stworzeń najpodobniejsza do Chrystusa Pana jest Matka Najświętsza, wynika stąd, że spośród wszystkich nabożeństw, tym które duszę najlepiej poświęca Zbawicielowi naszemu i ją z Nim jednoczy jest nabożeństwo do Najświętszej Panny, Jego świętej Matki. Im bardziej poświęcone jest Maryi, tym zupełnie należeć będzie do Jezusa. Nigdzie drogi Chrystusa i Maryi nie jawią się tak ściśle związane, jak w różańcu. Maryja żyje tylko i wyłącznie w Chrystusie i ze względu na Chrystusa”¹⁷.

O Różańcu tak powiedział św. Ludwik Maria Grignon de Montfort (1673-1716): „Nie znam lepszej drogi prowadzącej do założenia Królestwa Bożego, Królestwa Odwiecznej Mądrości, niż zjednoczenie modlitwy ustnej i myślniej w odmawianiu różańca i rozważaniu jego piętnastu tajemnic (...). Wierzcie w moc różańca. Nie oparł mi się żaden grzesznik, skoro oplotłem go różańcem” (J. Orchowski. *Tryptyk różańcowy*. Warszawa – Struga 2001)¹⁸.

Największy stygmatyk, obok św. Franciszka – św. o. Pio z Pietrelciny (1887-1968) nigdy nie rozstawał się z różańcem. Odmawiał go w celi, na korytarzu, w zakrystii, w dzień i w nocy. Bardzo polecał wszystkim modlitwę różańcową, bo jak mówił: „Jeżeli Matka Boża wszędzie, gdzie się objawiła, polecała różaniec, to miała ku temu powody”¹⁹. Przed śmiercią wypowiedział znamienne słowa: „Kochajcie Maryję i czyńcie wszystko, co możecie, aby ludzie Ją kochali. Odmawiajcie ku Jej czci różaniec. Czyńcie to zawsze”²⁰. Dnia 2 V 1999 r. Jan Paweł II beatyfikował

¹⁴ *Tamże*. s. 7-9.

¹⁵ *Tamże*. s. 9.

¹⁶ JAN PAWEŁ II. *List apostolski Rosarium Virginis Mariae*. nr 15 s. 23.

go, a 16 VI 2002 r. ogłosił go świętym²¹.

Podobny stosunek do różańca miała bł. Teresa z Kalkuty, największa Niewiasta XX w.

2. Wskazania praktyczne przy odmawianiu Różańca zawarte w liście apostołskim *Rosarium Virginis Mariae*.

1° Aby różaniec był bardziej duchowo owocny, dobrą rzeczą jest przeczytać niewielki fragment Pisma św. lub niektóre zdania odpowiadające treści danej tajemnicy. Słowo Boże oświetla nam drogę i gładzi ludzkie niedoskonałości. Przez rozważanie słów Pisma św. wsłuchujemy się w to, co Bóg chce nam powiedzieć. Dlatego dobrą jest rzeczą po przeczytaniu słów Bożych zrobić niewielką przerwę. Po odmówieniu dziesiątka różańca można zaśpiewać pieśń odpowiadającą treści danej tajemnicy. Gdy nie mamy okazji na czytanie Pisma św., należy po zapowiedzeniu tajemnicy zrobić krótką przerwę. Również w liturgii Mszy św. stosuje się milczenie. W dzisiejszym hałaśliwym świecie milczenie jest coraz trudniejsze²².

2° Imię Jezus łączy dwie części „Zdrowaś Maryja”, dlatego dobrą jest rzeczą, by przy podkreślaniu imienia Jezusa dodawać refren, tzw. Dopowiedzenie, akcentując treść danej tajemnicy. Ten zwyczaj jest upowszechniony obecnie na Śląsku Katowickim i Opolskim. Za tą formą uatrakcyjnienia Różańca św. opowiedział się papież Paweł VI w adhortacji *Marialis cultus*²³. Matka Boża jest Matką Boga (*Theotokos*), dlatego Jej moc jest wyjątkowa.

Modlitwę „Chwała Ojcu”, gdy na to pozwalają okoliczności, można śpiewać. Aby połączyć różaniec z życiem, dobrą jest rzeczą po „Chwała Ojcu” wyrazić konkretną prośbę do Chrystusa przez wstawiennictwo Matki Bożej²⁴. W ten sposób różaniec może od-

¹⁷ *Tamże*. nr 15 s. 24.

¹⁸ *Historia różańca*. s. 12.

¹⁹ *Tamże*. s. 13.

²⁰ *Tamże*.

²¹ *Tamże*.

bijać różne duchowości i lokalne tradycje²⁵. Wskutek tego rodzaju modlitwy różaniec staje się „słodkim łańcuchem” łączącym nas z Chrystusem przez Niepokalaną (bł. Bartłomiej Longo), która jest naszą Matką, Nauczycielką, Przewodniczką²⁶.

Różaniec najlepiej rozpocząć wyznaniem wiary lub wezwaniem zaczerpniętym z Psalmu 70: „Boże, wejrzyj ku wspomózeniu memu; Panie pospiesz ku ratunkowi memu”.

3° Ponieważ odmawianie różańca daje szansę zyskania odpustu zupełnego, który można ofiarować za dusze w czyśćcu cierpiące lub za konkretną zmarłą osobę, względnie za własne grzechy, za które otrzymaliśmy już rozgrzeszenie, należy uczynić intencję zyskania odpustu i wzbudzić odpowiednią intencję ofiarowania go²⁷. Ten aspekt eklezjologiczny różańca każe nam w każdym różańcu modlić się za Ojca Świętego.

4° Części radosne należy odmawiać w poniedziałki i soboty, części światła w czwartki, części bolesne we wtorki i piątki, a części chwalebne w środy i niedziele.

5° W tajemnicach różańca winniśmy zwracać obecnie uwagę na problemy życia dzieci nienarodzonych, cierpiących, smutnych i prosić Boga, byśmy mogli być dla nich tym, czym był Szymon Cyrenejczyk, św. Weronika, a nade wszystko Matka Najświętsza, towarzysząca Chrystusowi we wszystkich etapach Jego życia, pracy i cierpienia.

6° Różaniec bardzo integruje rodzinę. Przy jego odmawianiu wszyscy mogą się spotkać i popatrzeć na siebie. Obecnie ludziom coraz trudniej ze sobą przebywać i porozumieć się. Coraz trudniej jest też rodzicom porozumieć się z dziećmi i zrozumieć je. Dezintegruje rodzinę telewizor i wielkie tempo życia. Telewizor wykrada rodzinie czas. Rodzice nie mają czasu dla dzieci, na modlitwę, bo oglądają programy, które dziś niszczą rodzinę²⁸.

7° Różaniec staje się kołem ratunkowym dla ludzi, którzy się czują

²² JAN PAWEŁ II. *List apostolski Rosarium Virginis Mariae*. nr 30-31 s. 48-49.

²³ *Tamże*. nr 33 s. 51.

²⁴ *Tamże*. nr 33 s. 52.

²⁵ *Tamże*. nr 35 s. 53.

zagubieni i ulegają powabom hedonizmu, ułudzie narkotyków, kulcie pieniądza i uciech tego świata. Modlitwa różańcowa dzieci, za dzieci, za Kościół, uczy sztuki miłości Chrystusa, Jego matki oraz ludzi biednych, z którymi Chrystus się utożsamia: „Coście uczynili jednemu z braci moich, mnieście uczynili”.

8° Różaniec, choć jest modlitwą łatwą, uczy nas sztuki wnikania w życie Chrystusa i Jego Matki, i naśladowania Ich w konkretach życia, jest on kontemplowaniem Chrystusa w szkole Maryi Niepokalanej²⁹. Powinien stać się potrzebą serca w życiu dojrzałego katolika. Nie może być w życiu katolika dnia bez odmówienia części różańca lub przynajmniej jego dziesiątka, zgodnie z Chrystusowym wezwaniem, iż należy się „zawsze modlić i nie ustawać”³⁰. Rodzina, która się modli dobrze na różańcu, jest zawsze zjednoczona z Bogiem; jest silna i nie grozi jej rozbitcie³¹.

Katolicy, którzy są rozmiłowani w tej modlitwie, potrafią się cieszyć życiem, dobrze czują się na nabożeństwach, w pracy, w życiu społecznym i potrafią na wzór Chrystusa i Jego Matki Niebieskiej – Służebnicy Pańskiej, dobrze służyć Bogu i ludziom w co-dziennym życiu.

Jan Paweł II nie wypuszcza różańca z rąk, odpoczywa z różańcem. W czasie jego odmawiania patrzy na Chrystusa oczyma Maryi Niepokalanej. Widzi Go w ciemnościach dzisiejszego świata³². W blasku Różańca wytycza Kościołowi drogi w trzecim tysiącleciu chrześcijaństwa.

²⁶ *Tamże*. nr 36, 37 s. 53-53, 56.

²⁷ *Tamże*. nr 37 s. 55-56.

²⁸ *Nowy impuls dla duszpasterstwa*. Z abpem S. Nowakiem metropolitą częstochowskim, na temat Listu apostołskiego Ojca Świętego Jana Pawła II *Rosarium Virginis Mariae* rozmawia ks. inf. I. Skubiś. „Niedziela” nr 44 (3 XI 2002) s. 9.

²⁹ JAN PAWEŁ II. *List apostołski Rosarium Virginis Mariae*. nr 37 s. 56; nr 38 s. 57; nr 41 s. 62-63; nr 42 s. 63-64.

³⁰ *Tamże*. nr 40 s. 61.

CONTEMPLATION OF THE JESUS CHRIST AND THE VIRGIN
MARY'S LIFE BY CONSIDERATION OF THE ROSARY SECRETS
IN THE LIGHT OF APOSTLE'S LETTER OF JOHN PAUL II *RO-
SARIUM VIRGINIS MARIAE*

S u m m a r i e s

Rosary is chrystological and relating to the cult of the Virgin Mary prayer. It is a summary of whole Gospel and at the same time special the psalter for all Christians. The rosary is going into secrets of the Virgin Mary's life and consideration of Her spiritual beauty. Above all it shows Her model relation to Son of Saviour. The rosary leads to the heart of Christian life and is a form of new evangelisation. The letter *Rosarium Virginis Mariae* is a new impulse actuating the Christians' attitude to the rosary as a real school of prayer and contemplation.

Thum. Jaroslaw Sempryk